

УДК [003.345:930.85]:316.773.2

СОЦІОКОМУНІКАТИВНИЙ ПІДХІД ДО ДЕКОДУВАННЯ САКРАЛЬНОГО КОНТЕНТУ АРХАЇЧНИХ ЗНАКІВ-СИМВОЛІВ

В. М. Чекштуріна

*Харківська державна академія культури,
вул. Бурсацький узвіз, 4, м. Харків, 61057, Україна*

Розглянуто контекстуальні особливості декодування архаїчних знаків-символів. Застосовано соціокомунікативний та семіотичний підходи як теоретико-методологічне підґрунтя декодування знаків-символів у стародавніх прото-книгах. Доведено, що найдавніші прото-книги, написані архаїчними знаками-символами (ієрогліфами, рисами яо, клинописом, деванагарі), містять переважно сакральну інформацію, тому їх декодування потребує міждисциплінарного підходу до пізнання семантичної складової. Наведено приклади специфічної синтактики рунічних повідомлень. Представлено спосіб декодування рунічного напису гальдраставом. Запропоновано етапи методики декодування сакрального контенту архаїчних знаків-символів. Виділено види реципієнтів у процесі комунікації, де контент — сакральна інформація, засіб кодування — рунічний знак.

Ключові слова: *знак-символ, декодування, руна, сакральність, комунікація.*

Постановка проблеми. В умовах стрімкої диверсифікації системи каналів соціальних комунікацій, яка відбувається під впливом новітніх інформаційних технологій, особливої актуальності набувають дослідження комунікативної цінності первісних знакових форм, визначення можливостей та особливостей їх декодування для глибшого пізнання сутності й генезису соціокомунікативних відносин суспільства.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Комунікаційну сутність знакових систем продуктивно досліджують вчені В. Горовий, В. Ільганаєва, Н. Кушнарєнко та ін. [1–3]. Дослідник С. Квіт зазначає, що «комунікація» може слугувати і загальним терміном для позначення різних видів взаємодії за допомогою символів [4]. Витоки та умови розвитку первинних засобів фіксації інформації вивчають Б. Семіновкер, А. Соколов, Ю. Столяров та ін. [5–7]. Наше дослідження зосереджується на аналізі особливостей декодування знаків-символів на прикладі єгипетських і китайських ієрогліфів, рис яо, клинопису, деванагарі та рун. Проблема доведення вірогідності декодованих первісних інформаційних повідомлень є постійною темою наукових суперечок серед істориків, культурологів, лінгвістів, фахівців із соціальних комунікацій. Вирішення цієї складної проблеми можливо лише на основі застосування міждисциплінарного методологічного підґрунтя, в основі якого — евристичний потенціал соціокомунікативного та семіотичного підходів.

Мета статті. На засадах соціокомунікативного підходу визначити етапи методики декодування архаїчних знаків-символів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Згідно з постулатами соціокомунікативного підходу, суб'єктами комунікаційної взаємодії є комунікант — автор коду, який здійснював процес кодування, присвоюючи знаку пев-

ний смисл і включаючи його в контекст історичної соціокультурної ситуації, та реципієнт, що дешифрує смисл знака-символу, підбираючи лінгво-соціокультурний код з метою адекватного пізнання семантичної складової інформаційного повідомлення. Особливості та можливості дешифрування лінгво-соціокультурних кодів досліджені в працях В. Абаєва, П. Бурд'є, В. Іванова, К. Леві-Стросса, Н. Лумана, Г. Сепіра, Ф. Соссюра, Г. Зіммеля, Ю. Лотмана та ін., які розробляли ці проблеми в межах семіотики, порівняльної лінгвістики, культурології [8]. Так, Ю. Лотман звертає увагу на таку важливу особливість мови і лінгвоформ як місце їх первинного створення — лоно середовища лінгвокультурокодів. У соціокультурному середовищі минулого має місце явище семіотичного фетишизму — сакралізації знака, що стає знаряддям модифікації фактів. Через символи нашій свідомості відкривається свята святих культури — смисли, які живуть у несвідомих глибинах душі і об'єднують людей в єдиному переживанні таємниць світу зовнішнього і внутрішнього.

Соціокомунікативний підхід до з'ясування сутності знака як комунікаційного засобу отримав науковий розвиток у символічному інтеракціонізмі (Ч. Кулі, У. Томас, Д. Ленд та ін.), етнометодології (Г. Гарфінкель), працях представників структурно-функціоналістського напрямку (Б. Малиновський, Р. Мертон та ін.), — зазначає дослідниця Ю. Тен [9]. Однак комунікативна функція символу в працях представників цих напрямів нерідко ототожнювалася з сутністю знака як носія певного смислу. Між тим характер символізації передбачає, з одного боку, багатозначність символу (символ може мати інформаційне, емоційне, експресивно-сміслові навантаження) і складний характер його сприйняття (раціональне пізнання, інтуїтивне розуміння, асоціативне усвідомлення, естетичне відчуття, традиційне співвіднесення) — у цьому відмінність символу від алегорії або метафори, з другого, — динамічний характер існування символу: його функціонування цілком залежить від комунікативної актуальності того чи іншого сенсу. Специфічними відмінностями символу від знака є наступні: 1) здатність символу до нескінченного розкриття свого змісту; 2) здатність символу встановлювати комунікацію, яка в свою чергу утворює спільноту «посвячених», тобто суб'єктів, які розуміють значення символу; при цьому, кожен може знайти свій, доступний йому рівень розуміння символу [9]. Отже, символ — це інформаційний контент, зміст якого містить цілісну ідею, пізнається інтуїтивно і, як правило, не може бути остаточно адекватно виражений вербальним способом.

Для виявлення особливостей кодування та декодування інформаційних повідомлень знаково-символьними засобами комунікації необхідно детальніше розглянути зразки декодування стародавніх типів письма — фразеологічного, ідеографічного та складового, проаналізувати особливості їх семантичної й сигнатурної складових. Серед архаїчних знаково-символьних систем є єгипетські ієрогліфи, клинопис, деванагарі, китайські гексаграми, риси яо, огам, руни. Первинні єгипетські ієрогліфи, деванагарі, китайські гексаграми (риси яо) фіксували переважно сакральну інформацію, пов'язану з космогонічним

знанням, що буде доведено далі. Клинопис використовувався для передавання повідомлень як побутового, так і сакрального характеру.

Розглянемо особливості декодування єгипетських ієрогліфів. У 535 р. за період правління імператора Юстиніана припинив своє існування храм богині Ісіди на острові Філе — останній оплот єгипетської сакральної культури. Відтоді знаки єгипетського письма сприймалися лише як містичні та алегоричні символи, позбавлені якогось сенсу, а сам стародавній Єгипет перетворився на легенду [10]. Однак цінним є створення в той період однієї з первинних давньоєгипетських протокниг — «Книги мертвих» або точніше «Глави про вихід до денного світла» [11]. Єгиптяни особливу увагу приділяли життю після смерті, тому первинна фіксована інформація стосувалася передусім питань спокійного переходу з одного світу в інший. Ці знання сакрального характеру об'єдналися у першу протокнигу, яка в символічній формі показувала шлях для людини, що здійснює перехід. У стародавньому Єгипті інформаційне повідомлення-символ призначалося душі, вона і була «читачем», якій потрібні були підказки, щоб пройти між мірами. Отже, ієрогліф — це знак-символ, створений за легендою богом Тотом для передавання сакрального знання щодо способів встановлення комунікаційних контактів з потойбічним світом. Ієрогліфічні єгипетські знаки сьогодні не використовують, особливості фідеїстичної комунікації з єгипетськими богами втрачені, як і техніки декодування багатьох ієрогліфічних знакових угруповань. Єдиний лінгвокод, знайдений у 1799 р. офіцером наполеонівської армії в дельті Нілу — Розетський камінь, є ключем до розгадки таємниці давньоєгипетського письма. Першим, кому вдалося розшифрувати єгипетські ієрогліфи, був французький вчений Жан-Франсуа Шампольон. Він склав повний список ієрогліфів та їх грецьких еквівалентів, створивши тим самим основу для перекладу всіх єгипетських ієрогліфічних текстів. Однак основне припущення в нашому дослідженні полягає в тому, що лінгвокод не може декодувати повністю сенс повідомлення, тому що не враховує релігійні, соціокультурні, соціокомунікативні (реципієнт) особливості історичної ситуації. Тільки в умовах мультидисциплінарного підходу, базуючись на знаннях історії, культурології, лінгвістики, теорії соціальних комунікацій, можливо вивести найточніший соціокультурний лінгвокод, який дозволить адекватно декодувати контент ієрогліфічних повідомлень.

З тих самих причин остаточному декодуванню не піддаються й клинописні шумерські написи. «Глиняні книги» шумерів зберігали в бочках, скринях. Археологам вдасться знаходити цілі «бібліотеки» табличок, покритих клинописними знаками. Найбільшу кількість протокниг з глини виявили при розкопках палацу асирійського царя Ашшурбаніпала (саме тут було знайдено текст найдавнішого в світі літературного твору «Епос про Гільгамеша») і столиці хетських царів (близько 20 000 табличок). Історія Стародавнього світу та Дворіччя відома вченим переважно з «глиняних книг».

Однак досі вчені не можуть до кінця зрозуміти сенс сакральних знань шумерів, які були представлені законами «Ме». Космічні явища і культурні фено-

мени підтримувалися в гармонії завдяки набору правил. Дослідник шумерської цивілізації М. Белицький зазначає, що шумерські мислителі, прагнучи з'ясувати сутність природи і власної цивілізації, створили оригінальну концепцію «Ме», зміст якої досі не встановлено остаточно. У загальному плані «Ме» являють собою сукупність різних закономірностей і правил, що забезпечують функціонування елементів як природи, так і шумерської цивілізації. Усі закони і правила створені пантеоном богів, вони проявляються в русі неживої і живої матерії.

У законах «Ме», згідно з твердженням шумерських мислителів, міститься вся мудрість і наука [12]. За їх концепцією, «Ме» — це творчий елемент, енергетичний зміст ідеї, що з'являється перед матерією. Усе, що створено, проявлено, спочатку з'являється у формі «Ме», потім реалізується в матеріальному світі. Наприклад, скульптура спочатку з'являється в образі-мислєформі скульптора, а потім він ідею втілює в життя. Тому, за віруваннями шумерів, усе, що втілено, спочатку мало ідею — «Ме». Не всі мають ідею, тільки боги й особливі люди, яким боги надають «Ме», котре потім потрібно повернути разом з матеріальним об'єктом. Усе, що існує, за віруванням шумерів, створено богами, які надали «Ме» людям. «Мій старший брат, цар всіх земель, зібрав усі «Ме» і вклав їх у мою руку. Я приніс мистецтва та ремесла з Екура, будинку Енліля, в мій Абзу в Ерідуге». Закони «Ме» сприяли творчій самореалізації шумерів. Найкращі майстри різних ремесел мали «Ме», у нашому розумінні це щось схоже з талантом, здібностями. В одному з міфів названо більше ста «Ме», з яких вдалося прочитати трохи більше половини і ще менше декодувати. Перелік «Ме», що міститься у міфі про Енкі та Инанне, — одна з найбільш вражаючих загадок, які намагаються декодувати дослідники шумерської цивілізації. Розгадка цієї таємниці розширила б уяву про філософію та етику шумерів [13]. Отже, шумерська цивілізація була однією з найрозвинутіших поряд з єгипетською, харапською, трипільською та ін., однак і досі сучасні дослідники не підібрали соціокультурний лінгвокод для розуміння комунікаційних повідомлень, що були основою сакрального знання шумерів.

Не менш унікальними засобами фіксації сакральної інформації є деванагарі, зміст яких і дотепер повністю не декодований. Кожне слово санскриту, написане знаками деванагарі, має своє сакральне значення. Книги стародавньої Індії склалися зі зв'язаних між собою пальмових листів, тексти писалися очеретяними паличками (рис. 1). Сажа й сік цукрового очерету слугували чорнилом. Техніку письма на пальмових листах використовували в основному ченці буддистських храмів для фіксування сакральної інформації. Однією з найдавніших прото-книг, писаних знаками деванагарі, є Рігведа [16]. Тільки через зв'язок між «внутрішнім» і «зовнішнім» символічними підтекстами можна зрозуміти особливості заплутаної і багатоярусної міфології Рігведи. Веди — це найвідоміші священні писання індуїзму, походження яких і досі є предметом суперечок науковців. Вважається, що у Вед немає автора, і що вони були «ясно почуті» святими мудрецами далекого минулого, а через багато тисячоліть Ведавсяя структурував священні гімни й організував їх запис, оформивши ці

тексти в чотири Веди: Рігведа, Самаведа, Яджурведа і Атхарваведа. Веди містять величезну кількість дискурсів з грою синонімів, омонімів, словосполучень слів з частковою схожістю, що унеможлиблює здійснення повноцінних перекладів на жодну вербальну мову [14]. А ще більше ускладнює ситуацію той факт, що дуже багато слів санскриту мають три або більше (нерідко п'ять) різних значень залежно від рівня їх використання — мирського або духовного, пов'язаного з тонкими світами. При цьому значення слова на мирському рівні може бути абсолютно протилежним його значенню на рівні духовному. Семантика вербальної мови не дозволяє передавати трансцендентальні поняття, закодовані знаками деванагарі у Рігведі. Отже, деванагарі як знак-символ також потребує мультидисциплінарного підходу до декодування його значень.

पाशा उपधेहि

Рис. 1. Прото-книга Індії, написана знаками деванагарі

Міфічним змістом наповнена також історія виникнення перших знаків-рис у китайців. Легенда приписує ідею створення китайських протоієрогліфів одному з міфічних «Трьох Владик» китайської давнини — Фу Сі, що правив Піднебесною з 2852 по 2737 р. до н. е. Прогулюючись берегом річки Хуанхе, Владика Фу Сі побачив Велику Черепаху, на панцирі якої красувалися загадкові знаки. Мудрець сформував принципи єдності навколишнього буття і зафіксував їх у перших нарисних знаках китайського письма — шести рисах яо, які об'єднав у гексаграми, а потім 64 гексаграми стали називатися «Канонем змін» або відомою в наші дні «І-Цзин» — «Книга змін» (рис. 3), яку використовували для ворожіння, прогнозування майбутніх подій. Сьогодні це всесвітньовідома система ворожіння (представлена в друкованих виданнях й електронних програмах, on-line ворожінні). Гексаграми сприймалися як образне відображення всього, що вершилося на Небі та Землі, тобто не як речі або явища самі по собі, а як процеси їх руху та перетворення; крім того, вони асоціювалися з різними властивостями людей, тварин та рослин, природними явищами й родинними відносинами. Поширення рис «яо» сприяло заміні колишнього вузликowego письма на ієрогліфічне. «Книгу змін» вивчають не тільки історики, філософи, культурологи, лінгвісти, але й математики, моделюючи математичні матриці. Зміст 64 гексаграм розкодований афоризмами, але складність полягає в тому, що розуміє зміст афоризмів кожен по-своєму, змінилися флора і фауна, соціокультурна ситуація, ціннісні орієнтири, тому адекватне декодування змісту інформаційних повідомлень стає все складнішим.

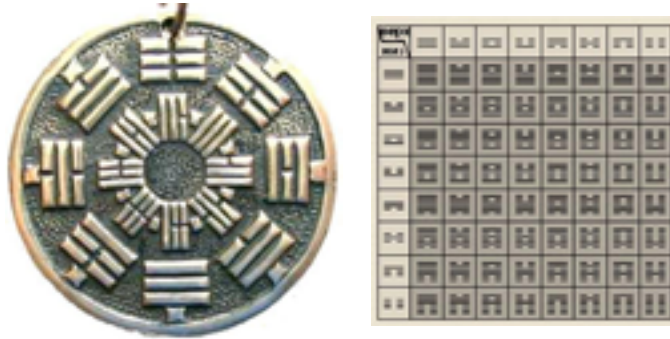

Рис. 2. Триграми та гексаграми «Книги змін»

Ще одним прикладом, який ілюструє недостатність методичного інструментарію до процесу декодування, є архаїчні знаки-символи – руни. Інтерес до рун посилюється ще в перші століття нашої ери, хоча основи рунічного мистецтва значно давніші. Ірландці, слов'яни, тюрки та інші народи користувалися рунами під час ворожіння та прийняття важливих рішень. Але коли виникла потреба в писемній комунікації, система рун стала основою алфавітів-футарків: скандинавського, тюркського (орхоно-енісейського), готського, англо-саксонського, слов'янського, маркоманічного (суміш скандинавського та англо-саксонського).

Рунічний знак-символ як засіб комунікації спочатку розвивався жерцями (друїдами) для фіксації сакральної інформації. Тисячоліттями таємна інформація передавалася від вчителя учневі, в усній формі, однак для спілкування з богами скандинави використовували рунічні знаки як засіб налагодження комунікаційних контактів з мешканцями Ігдрасиля, міфічного світового дерева, що складається з дев'яти світів — Мідгард, Муспельхейм, Ніфльхейм, Асгард, Хель, Ванахейм, Йотунхейм, Свартальвхейм, Юсальфхейм [16]. Рунічні знаки використовувалися і для написання сакральних слів. Зазначимо, що при декодуванні рунічних написів потрібно враховувати, що в рунічній комунікативній практиці використовується особлива синтактика, яка називається став або гальдрастав. Гальдрастави — це накладені одна на одну руни, що утворюють разом один знак-символ, який достатньо складно декодувати. Руни в давнину «в'язалися», а не писалися в рядок, це здійснювалося для приховування сакрального значення повідомлення від непосвячених. Наведемо приклад декодування «сакрального» слова «Алу», яке найчастіше писалося гальдраставом (рис. 3, посередині). Воно складається з трьох рун Ансуз, Лагуз та Уруз (рис. 3, справа), основні значення яких звернення до богів, потік, сила. Саме слово «Алу» має значення «З навчанням приходять мудрість». Гальдрастав «Алу» найчастіше наносили на посох ерілі (майстри рун), для набуття мудрості.

Рис. 3. Два варіанти написання сакрального слова «Алу» (лінійний та гальдрастав) рунами Ансуз, Лагуз та Уруз; старший скандинавський Футарк (зліва)

Евристичний потенціал соціокомунікативного підходу дозволяє виявити якісні особливості комунікаційного процесу, де рунічний знак виступає засобом комунікації. Застосування даного пізнавального інструментарію дає можливість обґрунтувати, що комунікація за допомогою рун має свою специфіку.

Визначимо три етапи методики декодування архаїчних знаків-символів:

Перший етап: аналіз комуніканта. Визначення соціального статусу, освітнього рівня, релігійної та професійної приналежності комуніканта. У період комунікації архаїчними знаками-символами «особливим» був сам адресант, не кожна людина вміла закодувати інформацію, а тільки та, що володіла сакральними знаннями, символічним мисленням і вмінням користуватися графічними архаїчними знаками-символами.

Другий етап: аналіз реципієнта. З'ясування специфічних ознак реципієнта-«Іншого», кому призначався знак-код. У стародавні часи людина зверталася з інформаційними повідомленнями до більшої кількості видів реципієнтів, ніж нині.

Ставлення до «Іншого» є фундаментом міжособистісної комунікації і предметом багатьох наукових досліджень. Важливі положення про «Іншого» в структурі власної свідомості, конститутивне значення «Іншого» для формування картини «об'єктивного світу», рівнів і форм комунікації з «Іншим», у бутті «Для-себе», «Для-іншого», «Іншого як Ти», спільному бутті в світі феномену «Ми» були сформульовані представниками феноменології та екзистенціалізму, серед яких — Е. Гуссерль, М. Шелер, А. Шютц, М. Хайдеггер, К. Ясперс, М. Мерло-Понті, Ж.-П. Сартр, А. Камю, Е. Левінас, М. Бубер, Ж. Маритен, Г. Марсель та ін.

Виділимо види реципієнтів («Іншого») в комунікаційному процесі за участю рунічних знаків. Цим «Іншим» можуть бути:

1) підсвідомість самого адресата (наприклад, звернення через рунічний знак для самооздоровлення, набуття багатства або успішного переїзду — руни Манназ, Феху, Райдо тощо) й адресанта (комунікативна модель З. Фрейда, побудована на зверненні до підсвідомості адресата) — наприклад, використання рунічних знаків на зброї, для впливу на ворога (руни Хагалаз, Наутіз та ін.);

2) колективне несвідоме (К.-Г. Юнг) — звернення через рунічні написи (рунітейни) до соціальної спільноти, наприклад, для пошуку і встановлення дружніх контактів або створення любовних сімейних союзів (руни Беркана, Гебо);

3) соціальне співтовариство як симулятивний образ друга або ворога (Ж. Бодрійяр) — накреслення захисних рунічних знаків від впливу уявних «ворогів» (руни Турисаз, Альгіз). Особливо популярними такі «захисні написи» були у вікінгів;

4) колективний розум або колективне свідоме (ноосфера В. Вернадського, Світовий розум К. Цюлковського), звернення через рунічні знаки до досвіду предків для пізнання життєвих ситуацій, прийняття вірних рішень (руни Одал, Альгіз);

5) матеріальні предмети, до яких зверталися за допомогою знаків-символів як до живих істот (зброя, ритуальний посуд, посох та ін.), найчастіше використовувалася руна захисту — Альгіз;

6) Бог як Інший, духовна складова природи (духи), мешканці світів Ігд-расиля (світове древо скандинавської міфології). Кожна руна має більше десяти семантичних значень (міфічний герой, тварина, дерево, рослина, камінь, життєва ситуація фонема та ін.). Це ще раз підтверджує актуальність урахування контексту повідомлення перед декодуванням.

Третій етап: аналіз контенту. Для успішного декодування архаїчних сакральних символів потрібно встановити функціональне призначення повідомлення, урахування соціокультурного контексту (мир-війна, свято-будні, напрям ритуального процесу й та ін.). Як правило, до сакрального «Іншого» зверталися з різними видами прохання: про захист, перемогу, владу, кохання, здоров'я, прийняття в потойбічний світ та ін.

Висновки. Дослідження витоків й особливостей символічної фіксації інформації дозволяє стверджувати, що в процесі декодування знаків-символів необхідним є врахування історичного та соціокультурного контексту, який зумовлював унікальність лінгвокоду кожної з різновидів символічних знакових систем. Використання методики декодування архаїчних знаків-символів дасть можливість розширити уявлення про сакральну інформацію минулих часів. Визначення загального та особливого в символічній комунікації різних народів світу дозволить відкрити закономірності кодування-декодування інформації, точніше з'ясувати семантичне наповнення інформаційних повідомлень, що залишилися нам у спадщину, та прогнозувати еволюційні зміни комунікативних засобів у майбутньому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Горовий В. Соціальні інформаційні комунікації, їх наповнення і ресурс : моногр. / В. Горовий ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. — К. : НБУВ, 2010. — 356 с.
2. Ильганаева В. Социальные коммуникации (теория, методология, деятельность): слов.-справ. / В. А. Ильганаева. — Харків : КП «Городская типография», 2009. — 392 с.
3. Кушнарченко Н. Документоведение : учеб. для студ. ин-тов культуры / Н. Н. Кушнарченко. — 8-е изд., испр. — К. : Знання, 2009. — 460 с.
4. Квіт С. Масові комунікації : підруч. / С. Квіт. — К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. — 206 с.
5. Семеновкер Б. Эволюция информационной деятельности. Рукописная информация. Ч. 1. / Б. А. Семеновкер. — М. : Пашков дом, 2009. — 248 с.

6. Соколов А. Общая теория социальной коммуникации : учеб. пособ. / А. В. Соколов. — СПб. : Изд-во Михайлова В. А., 2002. — 461 с.
7. Столяров Ю. Сущность информации : моногр. / Ю. Н. Столяров. — М., 2000. — 120 с.
8. Лотман Ю. О двух моделях коммуникации в системе культуры / Ю. М. Лотман // Избранные статьи : в 3 т. — Таллин, 1992. — Т. 1. — С. 87.
9. Тен Ю. Символ в межкультурной коммуникации: дис. ... доктора филос. наук : 09.00.13 / Юлия Павловна Тен. — Грозный, 2008. — 333 с.
10. «Божественные слова»: иероглиф, символ и мудрость писца [Электронный ресурс]. — Режим доступа : http://ancient.gerodot.ru/topics/data/egypt/articles/egypt_article_13.htm. — Загл. с экрана.
11. Письменность древнего Египта [Электронный ресурс]. — Режим доступа : <http://www.egyptolog.ru/pismennost/pismennost.htm>. — Загл. с экрана.
12. Белицкий М. «Ме» — божественные законы [Электронный ресурс]. — Режим доступа : http://historylib.org/historybooks/Marian-Belitskiy_SHumery--Zabytyy-mir/46. — Загл. с экрана.
13. Шумерский пантеон Богов [Электронный ресурс]. — Режим доступа : <http://www.blackmagicinfo.ru/Page-3.1277.htm>. — Загл. с экрана.
14. Томас П. Индия. Эпос, легенды, мифы. / П. Томас. ; пер. с англ. Н. Г. Краснодембская. — СПб. : Изд. группа «Евразия», 2000. — 320 с.
15. Шуцкий Ю. К. Китайская классическая «Книга перемен» / Ю. К. Шуцкий. — М. : Наука, 1993. — 583 с.
16. Предания и мифы средневековой Ирландии ; пер. и коммент. С. В. Шкунаева ; под ред. Г. К. Костикова. — М. : Изд-во МГУ, 1991. — 284 с.

REFERENCES

1. Horovyi V. (2010), Social information communications, their content and resource: monograph, Vernadskyi national library, Kyiv.
2. Iphanayeva V. (2009), Social Communication (theory, methodology, activities): Reference Dictionary, Urban typography, Kharkiv.
3. Kushnarenko N. (2009), Documentology: for students of institutes of culture, Knowledge, Kyiv.
4. Kvit S. (2008), Mass Communications: a manual, Kyiv-Mohyla Academy press, Kyiv.
5. Semenovker B. (2009), Evolution of information activities. Handwritten information, Part 1, Pashkov House, Moscow.
6. Sokolov A. (2002), The general theory of social communication, Mikhajlov publisher's, Saint Petersburg.
7. Stoliarov Y. (2000), The essence of information: a monograph, Moscow.
8. Lotman Y. (1992), On two models of communication in culture, Selected Articles, Vol.1, p. 87.
9. Ten Y. (2008), Symbol in the intercultural communication, Groznyi.
10. Divine Words: hieroglyph, symbol and wisdom of a scribe, available at: http://ancient.gerodot.ru/topics/data/egypt/articles/egypt_article_13.htm.
11. Writing of Ancient Egypt, available at: <http://www.egyptolog.ru/pismennost/pismennost.htm>.
12. Belytskyi M., Me – the divine laws, available at: http://historylib.org/historybooks/Marian-Belitskiy_SHumery-Zabytyy-mir/46.
13. Sumerian pantheon of gods, available at: <http://www.blackmagicinfo.ru/Page-3.1277.htm>.
14. Thomas P. (2000), India. Eposes, legends, myths, translated by Krasnodembskaja N. G., Saint Petersburg University press, Saint Petersburg.

15. Shutskiy Y. (1993), Chinese classic Book of Changes, Science, Moscow.
16. Shkunayeva S. and Kostikova G. K. (1991), Legends and myths of medieval Ireland, Moscow State University Press, Moscow.

SOCIO-COMMUNICATIVE APPROACH TO DECODING OF THE ARCHAIC SIGNS-SYMBOLS SACRAL CONTENT

V. N. Chekshturina

*Kharkiv State Academy of Culture,
4, Bursatskyi spusk St., Kharkiv, 61003, Ukraine
victoria_chekshturina@ukr.net*

The contextual features of the archaic signs and symbols decoding have been considered. The socio-communicative and semiotic approaches as the theoretical and methodological basis of the sign-symbols decoding in ancient proto-books have been applied. It has been proved that the earliest proto-books written in archaic signs-symbols (hieroglyphs, yao lines, cuneiform, devanagari) contain predominantly sacral information, so their decoding requires an interdisciplinary approach to the cognition of the semantic component. The examples of specific syntax of runic messages have been given. The method for decoding of a runic inscription by means of haldrastave has been presented. The methods of stage decoding of the sacral content of archaic signs-symbols have been proposed. The types of recipients in the communication process, where the sacral information being the content, and a rune-sign being an encoding means have been distinguished.

Keywords: *sign, symbol decoding, rune, sacredness, communication.*

Стаття надійшла до редакції 16.12.2014.

Received 16.12.2014.